

แนะนำหนังสือที่น่าสนใจ

ผอ.รุ่งเรือง สงเคราะห์

ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม

rungreang.s@npu.ac.th

วันชัย วัฒนศัพท์ และ สุจินันท์ หรสิทธิ์. (2562).

วัฒนธรรมกับธรรมาภิบาล:

วัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคและเอื้อให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาล
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.

ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance เป็นเรื่องของแนวปฏิบัติเพื่อบริหารและจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการคำนึงถึงผลประโยชน์ และหลักความคุ้มค่า แต่หากจะนำมาใช้กับสังคมไทย ต้องพิจารณาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เชิงวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมไทย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมในสังคมไทย หนังสือ “วัฒนธรรมกับธรรมาภิบาล : วัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรค และเอื้อให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาล” ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ จึงได้รวบรวม วิเคราะห์ และตีความ ทั้งการเกื้อหนุน การส่งเสริม การจูงใจ และการขัดขวาง การใช้หลักธรรมาภิบาลในสังคมไทย เพื่อให้ผู้ใช้หลักธรรมาภิบาลได้เห็นภาพ และเข้าใจถึงพัฒนาการ การเติบโตของธรรมาภิบาลในสังคมไทยให้มากขึ้น นำไปสู่การวางแผนการปรับเปลี่ยนเชิงวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับธรรมาภิบาลได้ในอนาคต

สังคมไทยปัจจุบันมีกระแสการขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน มุ่งเน้นให้ทุกหน่วยงานบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จัดให้มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ ITA ตลอดจนทุกหน่วยงานต่างประกาศนโยบาย No Gift Policy ดังนั้น เพื่อให้การนำใช้ธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงอยากแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ เรื่อง “วัฒนธรรมกับธรรมา

ภิบาล : วัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคและเอื้อให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นผลงานการศึกษา ค้นคว้าของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์วันชัย วัฒนศัพท์ และ สุจินันท์ หรสิทธิ์ เล่มนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 10 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ : ความเข้าใจ เรื่องธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมไทยที่สัมพันธ์กับธรรมาภิบาล กล่าวถึง วัฒนธรรมไทยในมุมมองของต่างชาติ วัฒนธรรมในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้าน

วัฒนธรรมจากต่างประเทศ และความหมายของธรรมาภิบาล และหลักยึดในการสร้างระบบบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคม 6 หลัก

บทที่ 2 ปัญหาธรรมาภิบาลที่นำไปสู่การออกระเบียบและการใช้กระบวนการทางศาลคดี
ทุจริตเพื่อลดการไม่มีธรรมาภิบาล อดีตนายกรัฐมนตรีนายอานันท์ ปันยารชุน ได้กล่าวถึง
ประชาธิปไตยที่ต้องมีธรรมาภิบาลและการคืนชนของประเทศไทยสู่มาตรฐานสังคมใหม่ มาตรฐาน
ของการทำงานใหม่ (New Normal)

บทที่ 3 การใช้อำนาจ และวัฒนธรรมแห่งอำนาจ ผู้วัฒนธรรมแห่งการใช้อำนาจแบบใหม่
เพื่อการเปลี่ยนแปลง กล่าวถึง วัฒนธรรมของการใช้อำนาจโดยการให้ความรู้

บทที่ 4 ประชาธิปไตยกับเผด็จการอย่างไหนบกพร่องทางธรรมาภิบาลมากกว่ากัน กล่าวถึง
การเมืองการปกครอง เปรียบเทียบประชาธิปไตยกับเผด็จการ ประชาธิปไตยจากการเลือกตั้งที่
กลายเป็นเผด็จการสมบูรณ์แบบของเยอรมันหรืออิตาลีแห่งระบอบเผด็จการ และเผด็จการเพื่อ
สังคมเพื่อสังคม

บทที่ 5 ระบบการศึกษาและศาสนามีส่วนสัมพันธ์กับการมีหรือไม่มีธรรมาภิบาลจริง
หรือไม่ วัดมีส่วนทำให้คนโกงมีที่ในการโกงจริงหรือไม่ วัฒนธรรมการโกงในสถานศึกษา จะ
นำไปสู่คำขวัญที่ว่า “โตไปไม่โกง” ได้หรือไม่

บทที่ 6 ธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย กล่าวถึง ผลการศึกษาจาก กรณีศึกษามหาวิทยาลัยที่
ได้รับผลจากการใช้มาตรา 44 ปัญหาการแต่งตั้งอธิการบดี ธรรมาภิบาลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา
ความสุจริตทางวิชาการ (Academic Honesty) รูปแบบการสร้างธรรมาภิบาลหรือความสุจริตทาง
วิชาการของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย หลักของการใช้ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice)
เพื่อสร้างความรู้สึกลำบากกับผิดชอบ (Accountability) ของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย การใช้การสาน
เสวนาหาทางออกโดยมีผู้อำนวยความสะดวก (Facilitated Discussing) ของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย เพื่อ
สร้างความสุจริตทางวิชาการ (Academic Honest) บทนี้ มีผลการศึกษาที่น่าสนใจมาก จะกล่าวถึง
ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ และการอธิบายถึงบทที่ 6 ประการ เช่น การคัดลอกผลงานของผู้อื่น เมื่อ
จบการศึกษาไปอาจจะเกิดการคอร์รัปชัน รูปแบบการใช้หลักพฤติกรรมสมานฉันท์ น่าจะนำไปสู่
การป้องกันการเกิดกาคอร์รัปชันได้ดีกว่า ดังเช่นมหาวิทยาลัยจอร์เจีย

บทที่ 7 การพัฒนาอย่างเร่งรีบที่เป็นตัวเร่งให้เกิดความไม่มีธรรมาภิบาล กล่าวถึง การพัฒนา
อย่างเร่งรีบที่ทำให้เกิดปัญหา และวัฒนธรรมไทยเดิมที่นำมาใช้เพื่อสร้างเส้นทางสู่ธรรมาภิบาล
โดยเฉพาะ การใช้การประสาเสวนาหาทางออก น่าจะก่อให้เกิดการนำไปสู่ทางออกที่ดีกว่า

บทที่ 8 เอกลักษณ์ของไทยที่นำไปสู่วัฒนธรรมแบบไทยไทย กล่าวถึง วัฒนธรรมที่เป็น
อุปสรรคในการสร้างธรรมาภิบาล คือ ระบบหรือวัฒนธรรมอุปถัมภ์ และแนวทางการปรับเปลี่ยน

วัฒนธรรมใหม่ โดย เริ่มจากการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ความเชื่อ และลงมือปฏิบัติ รวมถึงการใช้กระบวนการสุทธิวิธีที่ใช่ SONEAR แทนการแก้ปัญหาโดยการวิเคราะห์ SWOT แบบเดิม น่าจะนำไปสู่การพัฒนาที่ดีกว่า

บทที่ 9 ทางออกด้านวัฒนธรรมไทยสู่ธรรมาภิบาล บทนี้จะกล่าวถึง วัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างธรรมาภิบาลและแนวทางแก้ไข และหลักของการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคธุรกิจแก่เกมโกงเพื่อนำสู่ธรรมาภิบาล โดยใช้กรณีศึกษาประเทศที่มีประวัติและปัญหาคอร์รัปชันอย่างหนัก 3 ประเทศ คือ อิตาลี อินเดีย และอินโดนีเซีย ที่ได้ผลเป็นอย่างดี

บทที่ 10 บทส่งท้าย ได้สรุปผลการศึกษาทั้งการทบทวนวรรณกรรม และการสัมภาษณ์ผู้ได้รับผลกระทบในการไม่มีธรรมาภิบาล ที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาประเทศและการบริหารองค์กรเกี่ยวกับ ความจำเป็นและแนวทางการปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมหลายอย่างที่เป็นอุปสรรคและเอื้อต่อการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย แนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลที่เป็นไปได้ในสังคมไทย ตลอดจน แนวทางการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร เพื่อสร้างสังคมใหม่สู่จุดหมายปลายทางองค์กรที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ผู้เขียนอ่านแล้วพบว่า ได้แง่คิดและมุมมองที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสำนักวิทยบริการและพัฒนาบุคลากรให้มีความเจริญก้าวหน้า อันอาจจะช่วยปลูกฝัง สร้างเสริม และป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ร่วมกันก้าวไปสู่การเป็น “หน่วยงานที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในสังกัด งดรับ งดให้ ไม่แสวงหาของขวัญ ของกำนัล หรือผลประโยชน์อื่นใด ทุกชนิดจากทั้งก่อน - ขณะ-หลังการปฏิบัติหน้าที่”

ตามประกาศเจตนารมณ์ No Gift Policy ของสำนักวิทยบริการ จึงอยากขอแนะนำให้ผู้อ่านทุกท่านได้ลองศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือเล่มนี้ และเล่มอื่น ๆ เพิ่มเติมให้ลึกซึ้ง เพื่อนำไปใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันให้ดียิ่งขึ้นต่อไปด้วย
